

Změny smluv v důsledku povodní

Kromě řešení bezprostředních následků povodní by mohli být zadavatelé a dodavatelé nuceni se zabývat rovněž jejich případnými dopady na plnění smluv na veřejné zakázky uzavřených podle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZZVZ“), a to například v důsledku zaplavení staveniště, poškození stavby nebo poničení zařízení dodavatele.

Doporučujeme, aby se smluvní strany v uvedených případech pokusily vždy nejprve o řešení způsoby, které vyplývají ze smlouvy samotné. Může se jednat o **výhradu podle § 100 odst. 1 ZZVZ** (např. posun termínu plnění v důsledku mimořádně nepříznivých klimatických podmínek), pokud obsah této změny závazku ze smlouvy a podmínky pro její uplatnění byly jednoznačně vymezeny v zadávací dokumentaci veřejné zakázky. Nebo mohou být využity prostředky vyplývající z obecné úpravy zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (např. ustanovení o prodloužení věřitele či v krajním případě o následné nemožnosti plnění).

Pokud postup podle předchozího odstavce není možný, je možné postupovat v souladu s § 222 ZZVZ (*Změna závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku*). Upozorňujeme, že při tomto postupu je nezbytné dodržet podmínky a limity vyplývající z ustanovení § 222 ZZVZ.¹

V souladu s ustanovením **§ 222 odst. 1 ZZVZ** je zadavatel v případě veřejných zakázek malého rozsahu oprávněn provést změny (aniž by musel aplikovat ostatní pravidla pro změnu smlouvy uvedená v § 222 ZZVZ) za předpokladu, že celková hodnota závazku ze smlouvy po provedení změny nepřekročí stanovený finanční limit pro veřejné zakázky malého rozsahu.² Pokud by však příslušný limit překročen byl, bylo by nezbytné postupovat podle ostatních pravidel uvedených v § 222 ZZVZ. Celkovou hodnotou závazku po jeho změně se v uvedeném ustanovení rozumí celková hodnota závazku (tj. celková smluvní cena) po zohlednění všech provedených změn. Pokud tedy původní smluvní cena ve smlouvě o dílo na zhotovení stavby byla 5.500.000 Kč, je možné provést navýšení ceny z důvodu odstranění škod způsobených povodní na díle ve výši maximálně 500.000 Kč. Pokud by potřeba změny byla vyšší (tj. došlo by k překročení finančního limitu pro veřejné zakázky malého rozsahu), bylo by již třeba postupovat v souladu s § 222 ZZVZ a posoudit přípustnost změny dle některého z důvodů dle § 222 odst. 3 až 7 ZZVZ.

Zadavatel by měl i v tomto případě dodržet základní zásady zadávání veřejných zakázek, zejména zásadu transparentnosti. Zadavatel je proto povinen dostatečným způsobem zdokumentovat a odůvodnit okolnosti, které ho vedou například k posunu termínu plnění či zadání nezbytných dodatečných plnění. Zadavatel by měl rovněž postupovat v souladu se svým vnitřním předpisem pro zadávání veřejných zakázek malého rozsahu.

U podlimitních a nadlimitních veřejných zakázek se pro řešení problémů vyvolaných povodněmi (např. nepředvídané zaplavení nebo poškození staveniště) nabízí zejména využití postupu podle **§ 222 odst. 6 ZZVZ**, tedy změna závazku, jejíž potřeba vznikla v důsledku okolností, které zadavatel jednající s náležitou péčí nemohl předvídat, a která nemění celkovou povahu veřejné zakázky. Toto ustanovení umožňuje jak prodloužení termínu plnění, tak zadání dodatečných plnění. Je však nezbytné, aby zadavatel v dokumentaci o zadávacím řízení dostatečně zdokumentoval dané okolnosti způsobem

¹ Blíže viz výkladové stanovisko Změny závazků ze smlouvy na veřejnou zakázku podle § 222 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek dostupné na: <https://portal-vz.cz/wp-content/uploads/2016/09/Zm%C4%9Bny-z%C3%A1vazk%C5%AF-ze-smlouvy-na-ve%C5%99ejnou-zak%C3%A1zku-podle-%C2%A7-222.pdf>

² 2 mil. Kč bez DPH u veřejných zakázek na dodávky nebo služby a 6 mil. Kč bez DPH u veřejných zakázek na stavební práce.

(např. fotodokumentací), který bude prokazovat potřebu prodloužení termínu plnění (tak, aby bylo zřejmé, proč a o jakou dobu bylo nutno lhůtu pro dokončení díla prodloužit) i provedení dodatečných prací (poškození stavby apod.). V souladu s tímto ustanovením lze řešit i situaci, kdy by problém s plněním nastal na straně dodavatele (v důsledku zničení zařízení, nedostupnosti personálu apod.). Zároveň podle § 222 odst. 9 ZZVZ platí, že celkový cenový nárůst v součtu s dalšími případnými změnami podle § 222 odst. 5 ZZVZ, nesmí přesáhnout 30 % původní hodnoty závazku.

Zadavatel může při dodržení stanovených finančních limitů³ a opět pod podmínkou, že nedojde ke změně celkové povahy veřejné zakázky, rovněž využít tzv. změny *de minimis* podle **§ 222 odst. 4 ZZVZ**. Zadavatel je oprávněn provést jednu nebo více změn, je však nezbytné, aby součet hodnot všech, podle tohoto ustanovení provedených změn, odpovídal limitům v tomto ustanovení uvedených.

Upozorňujeme však, že podle rozhodovací praxe Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže nelze změnu podle § 222 odstavce 4 ZZVZ využít na prosté prodloužení termínu realizace smlouvy (například stavby)⁴. Posun termínu plnění je v tomto případě podle Úřadu možný např. pouze v souvislosti s prodloužením doby soustavného poskytování služeb hrazených v závislosti na délce jejich poskytování⁵. V případě odstraňování následků povodní by tedy muselo jít o případ, v němž by nutnost provést opravu poškozeného díla vyvolávala potřebu prodloužení díla (například pokud by poškození znemožňovalo pokračovat v provádění díla, prodloužila by se doba plnění o dobu provedení oprav).

Vydal: Odbor strategií, práva a elektronizace veřejných zakázek MMR, říjen 2024

³ Musí se jednat o změnu, jejíž hodnota je nižší než finanční limit pro nadlimitní veřejnou zakázku a zároveň nižší než 10 % původní hodnoty závazku v případě veřejných zakázek na dodávky nebo služby nebo nižší než 15 % původní hodnoty závazku v případě veřejných zakázek na stavební práce.

⁴ Rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, sp. zn. ÚOHS-R0035/2018/VZ.

⁵ Rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, sp. zn. ÚOHS-R0030/2023.